

ring in vergelijking met de in rijen gerangschikte voorwerpen.

Nu kan men echter niet van verspreide vuursteen spreken zonder in gedrang te komen met een bestaande indeeling van het krijt.

Slechts zeer plaatselijk kan de bestaande indeeling van Maastrichtsch krijt met *Ostrea* larva, Maastrichtsch krijt met verspreide vuursteen, enz. — of ook de indeeling op de kleur van de vuursteen gegrondvest (krijt met grauwe vuursteen en krijt met zwarte vuursteen) zich staande houden naast de stelling van de diluviale oudheid van den vuursteen. Ligging en kleur van den vuursteen moeten echter blijkbaar geheel worden uitgeschakeld bij zulke indeelingen, welke het geheele krijt van Zuid-Limburg willen omvatten. En dit is ongetwijfeld de bedoeling der indeelingen die de schrijvers geven en welke Mhr. Keuller aanhaalt.

Grooten tegenstand van den kant van den schrijver der kanttekeningen behoeft ik in dit punt niet te vreezen. Althans zoo meen ik te mogen gissen uit vroegere uitlatingen van zijn hand, welke ook in dit Maandblad werden gepubliceerd.

F. Ongetwijfeld zijn waarnemingen, die gedaan worden aan vuursteenlagen, welke over een groote uitgestrektheid ontsloten zijn, zeer verkieselijk. Aan het Jekerdal bestaan zulke onmiddellijk op het oog reeds waarneembare ver zich uitstreckende voortzettingen niet; ofschoon alleen reeds uit analogie met het Maasdal mag worden vermoed, dat de plaatselijk fragmentarisch ontsloten niveaus zich ver langs den dalwand voortzetten.

Om de voortzetting van de niveau's der steenen vast te stellen, staan meerdere plaatsen langs het Jekerdal ons ten dienste, n.l. overal, waar de mergel voor een onderzoek toegankelijk is. De ontginning van den Heer van der Zwaan, de ontsluitingen dicht bij de Belgische grens, en de grotten aan de andere zijde van het Jekerdal (Boschberg) zijn punten welke voor de waarnemingen vooral in aanmerking komen.

Een nauwkeurige opname van den vorm, kleur enz. van de vuursteenstukken kan, voor zoover het geldt de horizontale niveau's, in deze betrekkelijk nog dicht bij elkaar gelegen ontsluitingen tot de samenhoorigheid der stukken in het eene of andere niveau doen besluiten.

Een dikwijls herhaalde waarneming van den vuursteen, zooals hij zich bevindt nabij en in den hoofdingang van den Louwberg (Boschberg), leerde dat daar ter plaatse het hoogst gelegen niveau (van ver uiteenliggende stukken) niet bestaat uit knollen, maar uit korte platen, en ten tweede dat dit niveau nog zou kunnen worden onderverdeeld in twee zeer dicht onder elkander gelegen vuursteenreeksen, zoodat dit

niveau uit een dubbele rij steenen bestaat. Vorm en afmetingen der vuursteenstukken komen echter te zeer overeen, om de twee gelegingen van dit niveau geheel van elkaar te scheiden. Slechts ongeveer 25 cM. bedraagt de afstand tusschen de twee reeksen van deze gelijksoortige steenen en het lijkt uiterst redelijk te spreken van een bovenzijde en een onderzijde van hetzelfde niveau.

Bij de opmetingen werden somtijds twee steenen aangetroffen die vlak onder elkander gelegen waren, en die daarom geschikt lijken om den bovenkant en den onderkant van dit niveau aan te geven. De term „dubbele steen”, welke later zal gebruikt worden, slaat op zulk een stel van twee vuursteenplaten van dit niveau.

Onder dit vuursteenniveau, dat als het hoogst gelegene langs het Jekerdal, mag beschouwd worden, volgt een tweede.

Dit niveau is opgebouwd uit vuursteenknollen, en vormt o.a. den bodem van de hoofdgang en van vele andere gangen van den Boschberg. Dit niveau is veel krachtiger ontwikkeld en op vele plaatsen overtreft de dikte verre de 25 cM. De hoeveelheid steen is ook grooter in dezen zin dat veel meer een aaneengesloten vloer wordt gevormd.

De afstand van deze 2 vuursteenniveau's bedraagt ongeveer 3 Meter. De afstand van het bovenste vuursteenniveau tot de hooger gelegene tauwlaag (2e bryozoënlage) is op de verschillende punten langs het dal niet overal dezelfde. Vele factoren vooral dalwandscheuren en de mate, waarin de berg plaatselijk afhangt, beïnvloeden de grootte van dezen afstand.

Daarom werd op zulke maten niet gesteund bij het maken der gevolgtrekking, maar op de metingen, die sub G. genoemd worden.

(Wordt vervolgd.)

Errata in het Februari-nummer, waarvan de correctie door bijzondere omstandigheden (staking) niet behoorlijk kon geschieden. Bl. 19 k. 2 r. 21 v. b. lees: Willem Loréstr. 2, Leeuwarden, niet Groningen — bl. 20 k. 1 r. 4 v. b. staat canarias, lees: canaria — bl. 21 k. 1 r. 13 v. b. lees: yarrellii — r. 2 v. o. lees: leucopareia — bl. 22 k. 1 r. 1 v. b. lees: Europa — k. 2 r. 2 v. o. lees: Werner Hagen — bl. 23 k. 2 r. 2 v. b. staat: Funst. ♀, lees: Tunst. ♂ — bl. 24 k. 1 r. 2 v. b. staat: Lamb. ♀, lees: Laubm. ♂ — k. 2 r. 25 v. o. de volzin „Hippolais..... grens” moet tusschen < > — bl. 25 k. 1 r. 8 v. b. lees: doet — k. 2 r. 1 v. b. staat: ♀, lees: ♂ — bl. 26 k. 2 r. 20 v. o. lees: doorlopende — r. 15 v. o. na „diepere” moet worden ingelascht: lager dan de grotten=hoogte gelegene — r. 13 v. o. lees: liggen — bl. 27 k. 1 r. 20 v. b. achter „te loochenen” inlasschen de woorden: of te bevestigen.